

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 31. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 4. juni 2014

Tidspunkt: Kl. 8.00

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), næstformand, Bjarne Laustsen (S), Ida Auken (RV), Lisbeth Bech Poulsen (SF), Erling Bonnesen (V), Jakob Ellemann-Jensen (V) og Per Stig Møller (KF).

Desuden deltog: Klima-, energi- og bygningsminister Rasmus Helveg Petersen og miljøminister Kirsten Brosbøl.

Under punkt 3 deltog også Torben Hansen (S), Lone Lokindt (RV), Anne-Mette Winther Christiansen (V) og Charlotte Dyremose (KF) fra Miljøudvalget.

L Punkt 1. Planlægning af Europaudvalgets arbejde

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

**Punkt 2. Rådsmøde nr. 3321 (transport, telekommunikation og energi - energidelen)
den 13. juni 2014**

Klima-, energi- og bygningsministeren ville forelægge de fem sager på dagsordenen for energirådsmødet den 13. juni til orientering.

1. Kommissionens forslag om ændring af Brændstofkvalitetsdirektivet og VE-direktivet (ILUC)

– *Politisk aftale*

KOM (2012) 0595

Rådsmøde 3321 – bilag 2 (supplerende samlenotat)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 208 (side 436, senest behandlet i EUU 6/12-13)

EUU alm. del (13) – bilag 9 (side 1585 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 10/9-13)

EUU alm. del (12) – bilag 239 (side 787 FO, forhandlingsoplæg forelagt i EUU 8/2-13)

Klima-, energi- og bygningsministeren: Efter 1½ års forhandling lykkedes det den 28. maj 2014 at samle opbakning til et kompromis i forhandlingerne af ILUC-forslaget. Kompromisset forventes vedtaget på energirådsmødet den 13. juni 2014.

Kompromisset indebærer bl.a. retningslinjer for en fremtidig adressering af ILUC-problematikken, et loft over brug af fødevarerbaserede biobrændstoffer på 7 pct., fastsættelse af mål for brug af avancerede biobrændstoffer i 2020 og en mere fordelagtig medregning af VE-strøm i elbiler.

Siden sidste rådsmødebehandling har Danmark arbejdet hårdt for at få styrket forslaget. Det vedrører bl.a. fremme af efterspørgslen efter avancerede biobrændstoffer og en anerkendelse af, at fremme af disse avancerede biobrændstoffer også forventes at spille en vigtig rolle for nedbringelse af CO₂-emissionerne i transport efter 2020. Det har vi haft succes med. Samtidig er det lykkedes at opretholde teksten om ILUC-rapportering og igangsættelse af et nyt studie af ILUC. Kommissionen skal vende tilbage til emnet i forbindelse med et review senest i 2017, som eventuelt skal ledsages af et forslag til regulering. Det ser vi som en sejr.

Kompromisset ligger et stykke fra regeringens oprindelige ønsker, men er trods alt et vigtigt skridt i den rigtige retning. Jeg håber, at forslaget kan forbedres endnu mere, når forhandlingerne med Europa-Parlamentet kan begynde til efteråret. Regeringen vil på den baggrund støtte kompromisforslaget på rådsmødet.

Jakob Ellemann-Jensen bemærkede, at man af og til hører om, hvor gode, glimrende og udmærkede elbiler er, men en elbil, der kører på strøm fra brunkul, er vel ikke mere hensigtsmæssig end en benzinbil, der kører 30 km på literen og er udstyret med filtre? Kunne man ikke tænke lidt længere og se på, hvor strømmen kommer fra? Elektricitet er jo ikke pr. definition grøn.

Klima-, energi- og bygningsministeren gav ham ret i, at der er forskel på, om strømmen kommer fra brunkul eller fra vindmøller, og selvfølgelig skal man regne på det. Men i det danske elsystem er der heldigvis så meget frisk, grøn strøm fra norsk vandkraft og fra de vindmøller, man i fællesskab har besluttet sig for at opstille, at CO₂-profilen for en elbil i Danmark er meget anderledes end for en elbil i Tyskland. Med den nuværende VE-udbygning i det danske elsystem er en elbils CO₂-profil nemlig mere end dobbelt så god som CO₂-profilen for en benzinbil af samme størrelse. Ad åre håber man at få hævet VE-andelen overalt. Ministeren nævnte som et glædeligt og kuriøst faktum, at de små biler er blevet så effektive, at de udleder mindre CO₂-ækvivalent end en ko.

Jakob Ellemann-Jensen bemærkede, at selv om CO₂-profilen for en elbil i Danmark er langt bedre end for en elbil i Tyskland, handlede rådsmødet jo også om lande syd for den danske grænse. Han opfordrede derfor til at prøve at få lidt sammenhæng i tingene. En elbil, der kører på kulbaseret elektricitet, er ikke smart.

Klima-, energi- og bygningsministeren svarede, at en elbil er mere energieffektiv end en benzinbil uanset strømkilden. Den omsætter en højere andel af energien til bevægelse. Mobilitet via elektricitet er simpelt hen en god idé, og det kan allerede nu svare sig at skifte til elbil overalt i Europa. I takt med at man omlægger energisystemerne, bliver elbiler grønnere og grønnere.

2. Opfølgning på møde i Det Europæiske Råd i marts

Klima-, energi- og bygningsministeren: Formandskabet har sammensat dagsordenen således, at der som opfølgning på mødet i Det Europæiske Råd i marts lægges op til en samlet politisk drøftelse af tre punkter:

- Gennemførelsen af det indre energimarked i 2014
- Kommissionens meddelelse om forsyningssikkerhed
- EU's klima- og energipolitiske ramme post 2020.

a) Gennemførelse af det indre marked for energi i 2014

– *Information fra Kommissionen*

Rådsmøde 3321 – bilag 1 (samlenotat side 3)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 - bilag 12 (reviderede konklusioner fra mødet i DER 20-21/3-14)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 420 (fortroligt) (side 815, senest behandlet i EUU 4/3-14 – afrapportering fra DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

Det er forventningen, at Kommissionen på energirådsmødet vil orientere om status for gennemførelse af det indre energimarked, og at Kommissionen herunder bl.a. vil forholde sig til de enkelte landes implementering af den tredje liberaliseringspakke. Desuden forventes det, at Kommissionen vil orientere om, at den i juni 2014 vil fremlægge en rapport om fremskridtene med gennemførelsen af det indre marked for energi.

Det er min klare forventning, at Kommissionens rapport vil reflektere de ønsker, Danmark har til en hurtig og effektiv gennemførelse af det indre energimarked. Jeg kan allerede her oplyse, at Danmark har implementeret den tredje liberaliseringspakke. Fra dansk side lægger vi vægt på, at Kommissionen følger op med de nødvendige retslige skridt for at sikre, at medlemslandene gennemfører pakken fra 2009.

b) Kommissionens meddelelse om en strategi for EU's forsyningssikkerhed og en analyse af forsyningssikkerhed

– *Information fra Kommissionen*

KOM (2014) 0330

Rådsmøde 3321 – bilag 3 (revideret samlenotat)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 - bilag 12 (reviderede konklusioner fra mødet i DER 20-21/3-14)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 420 (fortroligt) (side 815, senest behandlet i EUU 4/3-14 – afrapportering fra DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

På baggrund af krisen i Ukraine og efter anmodning fra Det Europæiske Råd har Kommissionen fremlagt en meddelelse indeholdende en strategi for, hvordan EU's energiaf-

hængighed i fremtiden kan nedbringes. Det er forventningen, at Kommissionen på rådsmødet vil præsentere sin meddelelse.

Regeringen hilser Kommissionens strategi velkommen som et godt bud på, hvordan vi kan øge EU's uafhængighed af særlig russisk gas. Det er især positivt, at det meget klart bliver slået fast, at en indsats for øget energiuafhængighed hænger uadskilleligt sammen med indsatsen for en bæredygtig 2030-ramme for EU's klima- og energipolitik. Det understreges i meddelelsen, at det grundlæggende er de samme langsigtede virkemidler, der skal til på begge områder.

Det er regeringens holdning, at udfordringerne med at løse EU's forsyningssikkerhed ikke kan løses på kort sigt, men må ses i sammenhæng med EU's langsigtede klima- og energipolitik. Det kræver, at der arbejdes med en meget bred palet af løsninger med fokus på energieffektivisering, øget anvendelse af vedvarende energi, udbygning af infrastruktur samt fuld og effektiv gennemførelse af det indre marked for energi. Regeringen vil derfor også i drøftelserne lægge vægt på, at der ikke tages beslutninger, der indebærer et øget incitament til anlægsinvesteringer med lang levetid, som ikke harmonerer med EU's langsigtede klima- og energipolitik. Regeringen støtter,

- at hastigheden for implementeringen af infrastrukturprojekter, der er særlig vigtige for energiforsyningssikkerheden, øges,
- at der også arbejdes for forbedring af EU's evne til på den kortere bane at håndtere store energikriser,
- at der tages initiativer, der kan øge diversificeringen af EU's energiforsyning ved at udvikle de eksterne relationer med andre forsyningslande end de nuværende, og
- at der sættes et mål for udbygning af energiinfrastruktur i EU.

Derimod er regeringen skeptisk over for et forslag om etablering af en energiunion med fælles gasindkøb. Kommissionen vil nu vurdere, om forslaget er i overensstemmelse med principperne for det indre energimarked og med EU's konkurrenceregler. Regeringens umiddelbare vurdering er, at det harmonerer dårligt med et velfungerende energimarked baseret på private aktører. Fra dansk side er vi tvivlende over for, om løsningen på et problem med et sælgermonopol er at oprette et købermonopol. Den rigtige vej er snarere at styrke konkurrencen på det indre gasmarked, øge markedsintegrationen, udbygge gasinfrastrukturen og diversificere med flere leverandørlande.

Per Stig Møller syntes, det var fint at øge bevidstheden om, hvordan man håndterer de eksterne leverandører. Han var ikke færdig med at overveje muligheden for en fælles politik for import af russisk gas. Det har nogle ulemper, men han kunne ikke se, hvordan det vil ødelægge liberaliseringen af gasmarkedet. Dem, der vil have russisk gas, kan jo få det. Den fælles indkøbspolitik skal bare forhindre, at Rusland sætter forskellige priser i de forskellige lande og prøver at forhindre alternative gasledninger. Per Stig Møller vidste ikke, hvor klogt det var at være imod en såkaldt gasunion. Ordet union sætter alle alarmklokker i gang, men man kunne jo også kalde det et gasfællesskab. Måske er det klogt at tale med én fælles stemme over for de eksterne leverandører – og især over for Rusland

– men det vil man åbenbart ikke. Per Stig Møller opfordrede til ekstra overvejelse, før man tager endeligt stilling til en fælles politik for gasindkøb. I forvejen har man overladt handelspolitikken til EU, som bl.a. fører WTO-forhandlingerne.

Jakob Ellemann-Jensen var meget enig i, at man desværre ikke opnår forsyningsikkerhed og uafhængighed fra den ene dag til den anden. Det har man talt om i årevis, og på det seneste var det blevet tydeligt på temmelig uhyggelig vis. Selvfølgelig tager det tid, men der skal arbejdes på det. Første skridt er en udbygning af infrastrukturen, så man kan fordele den energi, man har, og bagefter må man så se på, hvor den kommer fra. Han var enig med Per Stig Møller og forstod heller ikke ministerens modstand mod en gasunion. Så vidt han forstod ministeren, mente han, at et købermonopol skulle være lige så skadeligt som et sælgermonopol, men et monopol er nu engang til gavn for monopolisten. Forcen i det europæiske samarbejde er netop at tale med én stemme. Umiddelbart var han voldsomt uenig med ministeren, men der lå vel en tankerække bag, som han bad ministeren uddybe.

Klima-, energi- og bygningsministeren svarede, at man stadig overvejer, præcist hvordan kagen skal skæres. Han sammenlignede de to modeller for et gasmarked med alkoholforsyningen i de nordiske lande. Mens Norge og Sverige har en central indkøber, der kan købe stort ind, har Danmark mange små importører, der selv må organisere udbudet. Spørgsmålet er altså, om gasmarkedet skal drives af private aktører eller af et statsligt organiseret monopol. Regeringen er skeptisk over for en fælles indkøbsorganisation i EU, fordi det forekommer at være i modstrid med den private organisering af gasmarkedet. Fælles gasindkøb kræver som sagt, at staten eller et af staten oprettet selskab overtager indkøbsfunktionen sammen med lignende selskaber i de andre medlemslande, eller at man pålægger de private konkurrerende selskaber at gå sammen om indkøbet af gas fra alle leverandører – ikke kun Gazprom. I ministerens optik var det uforeneligt med det indre markeds grundlæggende principper, der handler om at fremme konkurrencen i alle led. Det var rationalet bag regeringens holdning. Man kan så spørge om, hvad man gør, når sælger udnytter sit naturlige salgsmonopol over for eksempelvis Litauen, Ukraine eller Bulgarien. Men som sagt kan man ikke forandre situationen fra den ene dag til den anden. Man er låst fast til store anlægsinvesteringer, praksis på området, langsigtede kontrakter osv. Ved at diversificere energisystemet, handle mere med hinanden, men i øvrigt fastholde et liberalt marked, kan man ad åre komme ud af den nuværende uheldige situation. Intuitivt troede ministeren mindre på at sætte det frie marked ud af spil.

Per Stig Møller gentog sin opfordring til ikke at binde Danmark fast på en position i spørgsmålet om fælles gasindkøb, for regeringen har ikke et bredt flertal bag sig. Sammenligningen med det norske og svenske alkoholmonopol syntes han var meget dårlig; vinproducenter kan jo ikke lægge politisk pres på nogen. Det var ikke venligt over for litauerne, ukrainerne og bulgarerne at sige, at salg af alkohol svarer til gasforsyning. EU har i mange tilfælde fastsat fælles toldsatser og på den måde fastsat priserne – for toldsatserne påvirker jo prisen. Fælles gasindkøb vil ikke betyde, at EU tvinger alle til at købe fra den samme. Man kan jo vælge at skifte gasleverandør og lade være med at købe den

russiske gas, acceptere priserne eller man kan fremskynde omlægningen af sin energiforsyning. Per Stig Møller syntes, at ministeren tog for let på sagen, og appellerede til, at man ikke betragtede den som afsluttet, før den var blevet ordentligt forhandlet.

Jakob Ellemann-Jensen bemærkede, at ministeren meget elegant fremstillede det som om, at han og Per Stig Møller støtter statslige monopoler og modarbejder det frie marked, men selvfølgelig var det ikke tilfældet. Han agiterede bare for, at man i det frivillige fællesskab af selvstændige lande, som EU så smukt er, udnytter sin størrelse en anelse bedre over for Rusland. Al erfaring viser, at det er en god idé. En fælles politik på området betyder ikke nødvendigvis fælles indkøb, men at man styrker sig selv og hinanden. Man skal være forsigtig med, hvilke regimer man gør sig afhængig af. Det handler ikke om tvang og monopolisme, men om frivilligt at øge sin forhandlingskraft. Per Stig Møller havde sagt, hvad der skulle siges om sammenligningen med vinmonopolet.

Klima-, energi- og bygningsministeren havde noteret sig modstanden mod sammenligningen med vinmonopolet. Den var måske heller ikke tænkt helt igennem. Det var bare et forsøg på at drage en parallel, og det havde ikke været hans mening at støde de mennesker, der er afhængige af en enkelt gasleverandør. Kommissionen agter at se nærmere på forslaget om den fælles indkøbsorganisation. Regeringen vil selvfølgelig afvente, hvad Kommissionen når frem til, så man kan drøfte sagen, inden der skal gives mandat.

c) Meddelelse fra Kommissionen om en ramme for EU's klima- og energipolitikkerne i perioden 2020-2030

– *Politisk drøftelse*

– *KOM (2014) 0015*

Rådsmøde 3321 – bilag 1 (sammenfatning side 6)

KOM (2014) 0015 – bilag 1 (henvendelse af 21/2-14 fra BioRefining Alliance m.fl.)

KOM (2014) 0015 – bilag 2 (henvendelse af 27/2-14 fra Vindmølleindustrien vedr. EU's klima- og energipolitikker 2020-2030)

KOM (2014) 0015 – bilag 3 (henvendelse fra 92-Gruppen vedr. brev til statsministeren om EU's nye klima- og energimålsætninger for 2030)

EU-note (13) – E 12 (EU-note af 20/2-14 om ny klimapakke)

EUU alm. del (13) – bilag 322 (fortroligt) (statsministerens svar på brev fra formanden for DER om energi) (papiromdelt på Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 5) (dtfo.ft.dk)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 6 (brev fra Barosso vedr. energipolitik forud for mødet i DER)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 - bilag 12 (reviderede konklusioner fra mødet i DER 20-21/3-14)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 420 (fortroligt) (side 815, senest behandlet i EEU 4/3-14 – afrapportering fra DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 418 (fortroligt) (side 786, behandlet 19/3-14 – forelæggelse af DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 688, behandlet i EEU 28/2-14)

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 716 FO, forhandlingsoplæg forelagt 28/2-14)

Politikrammen for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030 har vi netop drøftet i forbindelse med min forelæggelse af miljørådsmødet. Der er et vist sammenfald her.

3. Meddelelse fra Kommissionen om energipriser og omkostninger

– Vedtagelse af rådskonklusioner

KOM (2014) 0021

Rådsmøde 3321 – bilag 1 (samlenotat side 17)

EUU alm. del (13) – bilag 322 (fortroligt) (statsministerens svar på brev fra formanden for DER om energi) (papiromdelt på Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 5) (dtfo.ft.dk)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 6 (brev fra Barosso vedr. energipolitik forud for mødet i DER)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 - bilag 12 (reviderede konklusioner fra mødet i DER 20-21/3-14)

EU-note (13) – E 12 (EU-note af 20/2-14 om ny klimapakke)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 420 (fortroligt) (side 815, senest behandlet i EUU 4/3-14 – afrapportering fra DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 418 (fortroligt) (side 786, behandlet 19/3-14 – DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 688, behandlet i EUU 28/2-14)

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 726, behandlet i EUU 28/2-14)

Klima-, energi- og bygningsministeren: I forlængelse af debatten på energirådsmødet i marts har formandsskabet udarbejdet et udkast til rådskonklusioner som opfølgning på meddelelsen. Rådskonklusionerne lægger op til en opfølgning inden for rammerne af den nuværende energipolitik med vægt på bl.a. energibesparelser og velfungerende el- og gasmarkeder.

Regeringen kan tiltræde vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen vil betone, at Kommissionens analyser viser, at de stigende elpriser i EU ikke primært skyldes udbygning af vedvarende energi og klimainitiativer, men øget beskatning og stigende netværksomkostninger. Samtidig vil regeringen støtte Kommissionens anbefalinger om fokus på fortsat liberalisering af el- og gasmarkederne i EU. Endelig støtter regeringen, at energieffektivisering er en væsentlig del af løsningen på udfordringerne sammen med et øget fokus på omkostningseffektivitet i den videre energi- og klimapolitik i EU.

4. Internationale relationer på energiområdet – værdien af multilaterale fora

– *Information fra Kommissionen og formandskabet / Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3321 – bilag 1 (sammenfatning side 23)

Klima-, energi- og bygningsministeren: I forbindelse med det sjette punkt på dagsordenen forventes information fra Kommissionen og formandskabet om den seneste udvikling i EU's eksterne energirelationer. Derudover ventes en politisk drøftelse med fokus på EU's internationale relationer på energiområdet og værdien af multilaterale fora. Jeg forelægger dette punkt til orientering. På energirådsmødet vil vi drøfte, hvordan vi styrker eksisterende multilaterale fora på energiområdet. Formandskabet har valgt at sætte fokus på fire multilaterale fora, nemlig Energifællesskabet, Energicharteret, Det Internationale Energiagentur og energisamarbejdet i Middelhavsområdet.

De multilaterale fora er vigtige redskaber i EU's eksterne energipolitik. Regeringen hilser det derfor velkomment, at vi i Energirådet drøfter, hvordan EU opnår størst udbytte af eksterne energirelationer, så vi får fremmet EU's energi- og klimapolitiske målsætninger. Regeringen vil arbejde for en fælles EU-linje i internationale fora, hvor det kan fremme danske synspunkter på klima- og energiområdet, herunder øget forsyningssikkerhed, fokus på energieffektivisering, udbygning af vedvarende energi og behovet for langsigtet omstilling af energisystemet.

5. Eventuelt

Klima-, energi- og bygningsministeren: Til sidst kan jeg nævne, at det græske formandskab lægger op til en uformel frokostdrøftelse af situationen i Ukraine. Formandskabet har ikke præciseret, hvad fokus for drøftelsen vil være, men jeg vil under frokosten fremføre de punkter, der ligger i forlængelse af det, jeg lige har fremlagt.

6. Siden sidst

Klima-, energi- og bygningsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3320 (miljø) den 12. juni 2014

Klima-, energi- og bygningsministeren ville orientere udvalget om punkt 1 på dagsordenen for miljørådsmødet den 12. juni.

Miljøministeren informerede om, at hun ville forelægge tre miljøpunkter fra rådsmødets dagsorden: udveksling af synspunkter om Kommissionens luftpakke, vedtagelse af rådkonklusioner om biodiversitetskonventionens COP 12 og politisk enighed om det såkaldte Barossoforslag om ændring af gmo-udsætningsdirektivet. Endelig ville hun orientere udvalgene om verserende sager ved Domstolen og om, hvad der var sket siden sidst. Alle punkterne var til orientering, og ministeren henviste i øvrigt til samlenotatet.

1. Meddelelse fra Kommissionen om en ramme for EU's klima- og energipolitikker i perioden 2020-2030

– *Politisk drøftelse*

KOM (2014) 0015

Rådsmøde 3320 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2014) 0015 – bilag 1 (henvendelse af 21/2-14 fra BioRefining Alliance m.fl.)

KOM (2014) 0015 – bilag 2 (henvendelse af 27/2-14 fra Vindmølleindustrien vedr. EU's klima- og energipolitikker 2020-2030)

KOM (2014) 0015 – bilag 3 (henvendelse fra 92-Gruppen vedr. brev til statsministeren om EU's nye klima- og energimålsætninger for 2030)

EU-note (13) – E 12 (EU-note af 20/2-14 om ny klimapakke)

EUU alm. del (13) – bilag 322 (fortroligt) (statsministerens svar på brev fra formanden for DER om energi) (papiromdelt på Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 5) (dtfo.ft.dk)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 – bilag 6 (brev fra Barosso vedr. energipolitik forud for mødet i DER)

Det Europæiske Råd 20-21/3-14 - bilag 12 (reviderede konklusioner fra mødet i DER 20-21/3-14)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 420 (fortroligt) (side 815, senest behandlet i EEU 4/3-14 – afrapportering fra DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 418 (fortroligt) (side 786, behandlet 19/3-14 – DER 20-21/3-14) (dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 688, behandlet i EEU 28/2-14)

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 716 FO, forhandlingsoplæg forelagt 28/2-14)

Klima-, energi- og bygningsministeren: På dagsordenen for miljørådsmødet er politikrammen for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030. Miljørådets drøftelse vil forberede stats- og regeringschefernes håndtering af sagen på Det Europæiske Råd senere i juni.

Kommissionens forslag til en politikramme for 2030 blev drøftet på mødet i Det Europæiske Råd i marts. Her blev det vedtaget, at der senest til oktober 2014 skal tages endelig beslutning om en ramme for klima- og energipolitikken frem mod 2030. Derudover blev det besluttet at sætte fokus på bl.a. mekanismer til fair byrdefordeling af klimaindsatsen og nationale konsekvenser. Frem mod oktober vil drøftelserne af de overordnede principper for byrdefordelingen af klimaindsatsen være centrale. Flere medlemslande, særlig de østeuropæiske, ønsker, at byrdefordelingen af medlemslandenes forpligtelser for reduktion af drivhusgasser er på plads, inden det endelige mål for reduktion af drivhusgasudledninger bliver vedtaget. Andre lande, herunder Danmark, kan støtte, at der på Det Europæiske Råd i oktober vedtages overordnede principper for byrdefordelingen, men ser ikke dette som en forudsætning for fastsættelse af de overordnede klima- og energimål.

Siden Det Europæiske Råd i marts er der især drøftet mekanismer, der kan sikre en fair byrdefordeling mellem medlemslandene. Det er klart, at vi skal i dybden med de spørgsmål, der relaterer sig til, hvad man vil kalde den nationale udmøntning af mål inden for den såkaldte ikkekvotesektor eller byrdefordeling på områder, der ikke er dækket af EU's fælles kvotesystem.

I den nuværende klima- og energipakke fordeles reduktionsforpligtelsen i ikkekvotesektoren efter BNP pr. capita. Hidtil har Danmark haft et mål inden for det område på 20 pct., dvs. mere end EU-gennemsnittet. Nu melder spørgsmålet sig for EU, om man skal have samme fremgangsmåde. Hvis den eksisterende opdeling af kvote- og ikkekvotesektor fastholdes sammen med den nuværende byrdefordeling, kan Danmark blive pålagt en udfordrende reduktionsbyrde i ikkekvotesektoren, hvor de danske marginalomkostninger er relativt høje.

For at imødekomme Danmarks udfordringer arbejder vi i flere spor med udgangspunkt i omkostningseffektivitet. En acceptabel byrdefordeling kan bl.a. indebære, at der anvendes en fordelingsnøgle for reduktionsforpligtelsen i ikkekvotesektoren, der er baseret på en række kriterier udover det nuværende BNP pr. capita, herunder bl.a. omkostningseffektivitet. Vi undersøger ligeledes mulighederne for at mindske den skæve byrdefordeling af reduktionsforpligtelserne i ikkekvotesektoren ved f.eks. at ændre arkitekturen for EU's klimapolitik, hvor en større del af energiforbruget kunne flyttes til kvotesektoren. En anden mulighed, som Kommissionen nævner i sit udspil, er en særlig EU-regulering for landbruget. Endelig ser vi også nærmere på mulighederne for begrænsede fleksibilitetsmekanismer baseret på anvendelse af ETS-kvoter. Der arbejdes nu som nævnt med disse spørgsmål i regi af klima- og energirådene. Drøftelserne på rådsmøderne vil spille ind til den status, som skal gøres på mødet i Det Europæiske Råd i juni.

I drøftelserne på rådsmødet vil regeringen også fortsat lægge vægt på et bindende mål for reduktion af EU's interne drivhusgasudledninger på mindst 40 pct. i 2030. Det er et ambitiøst, men også realistisk mål. I forhold til målet for vedvarende energi arbejder regeringen for, at det bindende EU-mål på 27 pct., som foreslået af Kommissionen, hæves til 30 pct. i 2030. En øget VE-udbygning vil give ekstra gevinster i form af mindsket afhængighed af energiimport, øget beskæftigelse og teknologisk udvikling. Endelig arbejder Danmark for, at der i EU fastlægges bindende mål for energibesparelser også efter 2020. Den endelige danske holdning fastlægges i lyset af evalueringen af energieffektivitetsdirektivet og efter fremlæggelse af et konkret forslag fra Kommissionen.

2. Kommissionens forslag om luftpakken

a) Kommissionens program ren luft i Europa

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2013) 0918

Rådsmøde 3320 – bilag 2 (sammenfatning side 2)

KOM (2013) 0918 – bilag 2 (henvendelse af 3/6-14 fra Landbrug og Fødevarer)

Miljøministeren: Punktet forelægges til orientering. På rådsmødet skal vi have en indledende politisk drøftelse af Kommissionens forslag til luftpakken. Grænseoverskridende luftforurening udgør et alvorligt problem for sundhed og natur i EU og i Danmark. Da luftforureningen er grænseoverskridende, kan Danmark ikke løse problemet alene. 80 pct. af luftforureningen herhjemme stammer fra udlandet.

Kommissionens luftpakke søger at afhjælpe disse problemer. Pakken indeholder fire elementer:

1) En kommissionsmeddelelse om ren luft i Europa, 2) Et nyt direktiv om nationale reduktionsforpligtigelser - nyt NEC-direktiv, 3) Et nyt direktiv om mellemstore forbrændingsanlæg og 4) Et forslag til rådsbeslutning om EU's ratifikation af Gøteborgprotokollen.

Det er tale om en omfattende pakke, og regeringen lægger vægt på, at pakkens konsekvenser for Danmark bliver grundigt belyst, inden vi fastlægger en dansk holdning. Der er tale om mange forskellige typer af stoffer. Vi har derfor iværksat et større analysearbejde med fremskrivninger og konsekvensanalyser. Det arbejde er endnu ikke færdiggjort, og regeringen har derfor indtil videre alene etableret en foreløbig overordnet holdning til pakken. Jeg forventer, at vi vil være klar med en mere uddybende holdning inden sommerferien, og den vil så indgå i et sæt reviderede rammenotater, som Folketinget naturligvis vil få oversendt. I den forbindelse vil jeg gerne understrege, at de egentlige substansforhandlinger af forslagene endnu ikke er gået i gang. De kan som minimum forventes at strække sig over det næste år. Regeringen vil være klar med en holdning, når forhandlingerne går i gang, og der bliver rig lejlighed til at drøfte sagen i Folketinget. Jeg forventer, at der tidligst skal tages forhandlingsoplæg i 2015. Hovedvægten i luftpakken ligger på de to direktivforslag, og det er også dem, drøftelsen på rådsmødet vil fokusere på.

Forslaget til et nyt NEC-direktiv indeholder to hovedelementer:

For det første de nationale reduktionsmål for 2020 for fem stoffer. Det er NO_x, SO₂, ammoniak, VOC'er og fine partikler. 2020-målene blev vedtaget tilbage i 2012 i forbindelse med de internationale forhandlinger af Gøteborgprotokollen. Med forslaget til NEC-direktivet implementeres disse mål uændret i EU.

For det andet – og som det egentlige nye element i NEC-direktivet – indeholder forslaget nationale reduktionsmål for 2030. Målene vedrører de samme fem stoffer plus endnu et stof – metan.

Som sagt er vi i færd med - men endnu ikke færdige med - at fastlægge regeringens holdning til reduktionsmålene. I den forbindelse ser vi naturligvis på balancen mellem omkostningerne og de positive effekter og på balancen mellem den hidtidige og fremtidige indsats i Danmark og i de øvrige EU lande. I den foreløbige regeringsholdning nøjes vi derfor for indeværende med at hilse formålet med Kommissionens forslag velkomment og tage forbehold for reduktionsmålene, indtil vi har færdiggjort vores arbejde. Derudover forholder vi os til de øvrige elementer i forslaget. F.eks. er det væsentligt, at overvågningen i videst muligt omfang baseres på de eksisterende overvågningsprogrammer, og vi lægger vægt på, at en række af Kommissionens forslag om delegerede retsakter ændres.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte til regeringens holdning til Gøteborgprotokollen. Hvad vil konsekvenserne af den være for Danmark? Hvad angår NEC-direktivet, havde han forstået det således, at emission af ammoniak er faldet med 36 pct. over en årrække, til trods for at kødproduktionen er steget med 50 pct. Det var imponerende. Danmark havde i første omgang meddelt EU, at man fra dansk side ville reducere udledningen med yderligere 24 pct., men tallet havde vist sig at være baseret på en fejlagtig analyse. Kunne ministeren bekræfte, at reduktionsmålet nu var nede på 15 pct.? Og hvad vil konsekvensen være af at have fremlagt et for ambitiøst bud? Jakob Ellemann-Jensen pointerede, at man bør undgå at begå samme fejl – hvis der er tale om en fejl – ved at fremsætte et for ambitiøst bud for metan også. Det vil skade den danske konkurrenceevne, og Danmark er i forvejen et af de lande, der udleder mindst metan pr. produceret liter mælk.

Bjarne Laustsen spurgte, hvordan man sikrer, at Gøteborgprotokollen ikke giver konkurrenceforvridning landene imellem. Tiltagene i de enkelte lande er vidt forskellige. I Danmark har man som et klogt tiltag forbudt gyllespredning for at nedsætte udslippet af ammoniak. Det har man ikke i andre lande, og de har derfor nemmere ved at gennemføre reduktionerne, fordi de tiltag allerede er implementeret i Danmark. Der har været udtrykt ønske forskellige steder fra om at indføre nabolæk af, hvordan og hvorvidt diverse tiltag er implementeret. Nogle lande excellerer i altid at være bagud, og det fører til konkurrenceforvridning, fordi det er lettere for landene at gøre det, som Danmark allerede har gjort.

Formanden bad ministeren uddybe tabellen fra samlenotatet om reduktionsmål. Hvad mente ministeren med, at hun tog forbehold for reduktionsmålene? Og var man i gang med at regne på et bud på reduktionsmål? Forestillede ministeren sig en revision af 2020-målene på baggrund af nye undersøgelser? Hun ville også gerne vide, hvem der stod bag de foreslåede 2030-mål, og på hvilket grundlag de var blevet til?

Miljøministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at det var korrekt, at Danmark havde meldt nogle ambitiøse mål ind, som det også fremgik af tabellen og af det, der blev sendt til Folketinget forud for forhandlingerne om Gøteborgprotokollen. Reduktionsmålene kom bl.a. fra landbrugets organisationer og var baseret på forventningen til, hvad man kunne opnå på baggrund af allerede igangsatte initiativer. I første omgang landede man på 24 pct., men siden var tallet blevet nedjusteret til 15 pct. Regeringen vil gerne kigge nærmere på, hvorfor man inden for kort tid er gået fra det ene tal til det andet, og på, hvad der ligger til grund for beregningerne. Endelig vil regeringens analysearbejde vil munde ud i en stillingtagen til det korrekte reduktionsmål. Man vil kigge på, om Danmark kan nå de mål, der blev udmeldt i forbindelse med Gøteborgprotokollen, uden at der pålægges yderligere byrder, og for at sikre, at der er rum til fornuftig vækst inden for erhvervet. Sidstnævnte var også lagt til grund for de indmeldte tal. Ministeren kvitterede for det store arbejde, erhvervslivet allerede havde gjort for at reducere udledningen af ammoniak. Det er årsagen til, at Danmark er langt fremme i forhold til mange andre lande.

Til Bjarne Laustsen sagde ministeren, at forventningen havde været, at man kunne nå målene uden at pålægge erhvervet yderligere byrder. Idet den største del af luftforureningen kommer udefra, er det i Danmarks interesse at kunne lægge yderligere pres på andre lande, for at de også kommer med på vognen, og at der bliver stillet krav til dem om reduktioner. Alt i alt er det positivt set fra et dansk synspunkt, at der stilles EU-krav om målsætninger til landene. Disse målsætninger skal selvfølgelig være realistiske og forenelige med en forventelig vækst i erhvervet.

Ministeren sagde til formanden, at Gøteborgprotokollens tal var meldt ind i forbindelse med forhandlingerne i 2012, og 2030-målene var Kommissionens bud på, hvad man skal nå i 2030. Det er så der, regeringen nu tager forbehold for de konkrete reduktionsmål, idet den gerne vil have lejlighed til at analysere tallene og finde frem til et realistisk bud. Ministeren oplyste, at ingen lande p.t. diskuterer de konkrete reduktionsmål. Drøftelsen på rådsmødet ville derfor blive relativt overordnet, og hun forventede, at forhandlingerne ville komme til at vare 1 års tid med forventet forhandlingsoplæg i 2015.

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at det var fint at være den dygtige elev i klassen, men at det nu handlede om at få de andre med, så Danmark bevarer den fordel, der ligger i at være forrest.

Formanden pointerede, at ministeren i sin forelæggelse havde sagt, at hun tog forbehold for reduktionsmålene for ammoniak og bl.a. havde fremhævet DCE-beregningerne, hvor reduktionsmålet var reduceret fra 24 pct. til 15 pct., men at hun efterfølgende havde sagt, at hun tog forbehold for 2030-målene. Formanden gik ud fra, at ministerens forbehold også gjaldt 2020-målet. Det var muligt, at der først skulle gives mandat i 2015, men hvornår forventede ministeren at give et bud på mål, der er opnåelige, men ikke hindrer væksten? Og ville ministeren i den forbindelse forelægge nogle konsekvensanalyser i udvalget. Udvalget havde modtaget en skrivelse fra Landbrug & Fødevarer med en alvorlig beregning i forhold til 2020-reduktionen. Var ministeren enig i den? Og var det et løfte fra ministerens side, at målene skulle være realistiske på en måde, så de kan nås uden yderligere byrder for erhvervet?

Miljøministeren svarede formanden, at forbeholdet for reduktion af emission af ammoniak angik både 2020 og 2030. Fra dansk side ville man ikke komme med en tilkendegivelse af specifikke mål endnu, da substansforhandlingerne end ikke var gået i gang, og der stadig var tale om en helt overordnet drøftelse af luftpakken. Ministeren kunne endnu ikke sige, om de fremsatte mål vil blive ændret, idet regeringen er i gang med konsekvensberegninger af målene og en analyse af, om de er korrekte. Det var hendes foreløbige bud - men ikke et løfte - at regeringen inden sommerferien har et bud på en endelig holdning til reduktionsmålene. Der ville blive rig lejlighed til at diskutere sagen i Folketinget forud for et forhandlingsoplæg.

Ministeren præciserede, at der fortsat skal være mulighed for vækst i erhvervet, og bekræftede, at der vil foreligge konsekvensanalyser. På spørgsmålet om, hvorvidt hun var enig i landbrugets beregninger, svarede ministeren, at det var noget af det, regeringen var i gang med at undersøge, og at dens endelige holdning ikke var fastlagt. Der bliver foretaget grundige analyser, og de vil selvfølgelig også indgå i det, der vil blive sendt over til Folketinget.

b) Kommissionens forslag til nedbringelse af de nationale emissioner af visse stoffer

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2013) 0920

Rådsmøde 3320 – bilag 2 (samlenotat side 9)

KOM (2013) 0920 – bilag 2 (Henvendelse af 3/6-14 fra Landbrug og Fødevarer)

Se punkt 2 a).

c) Kommissionens forslag om begrænsning af visse luftforurenende emissioner fra mellemstore fyringsanlæg

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2013) 0919

Rådsmøde 3320 – bilag 2 (samlenotat side 21)

Miljøministeren: Det andet hovedelement i luftpakken er forslaget til et nyt direktiv om mellemstore fyringsanlæg. De mellemstore fyringsanlæg er anlæg på 1-50 megawatt. Det er f.eks. anlæg på fabrikker og i større boligejendomme. Forslaget sætter grænseværdier for udledningen af tre stoffer: kvælstofoxider, svovldioxid og fine partikler. Disse stoffer er også omfattet af NEC-direktivet, så MCP-direktivet er et vigtigt middel til at opnå målsætningerne i det nye NEC-direktiv.

I Danmark har vi allerede en udbygget regulering af de mellemstore fyringsanlæg, mens de hidtil ikke har været reguleret på EU-plan. Forslaget vil derfor lukke et hul i EU-lovgivningen, og det er overordnet set positivt for miljø og sundhed. Det gælder også for Danmark, da 80 pct. af luftforureningen som sagt kommer til os fra vores nabolande. Da vi allerede har reguleret området herhjemme, vil der tillige være en konkurrencemæssig fordel for danske virksomheder, hvis de andre EU lande kommer op på niveau med Danmark.

Kommissionens forslag svarer på mange måder til de danske regler i dag. På nogle områder vil der være tale om en stramning i forhold til de danske regler, på andre områder vil niveauet være det samme eller lavere.

I den foreløbige regeringsholdning støtter vi overordnet Kommissionens forslag. Vi lægger vægt på, at forslagens ambitionsniveau overordnet set fastholdes, og at direktivets specifikke grænseværdier tilnærmes de danske. Desuden finder vi det væsentligt, at grænseværdierne løbende opdateres i forhold til det nyeste BAT (bedst tilgængelige teknologi), ligesom det er tilfældet i den danske regulering i dag. Som sagt vil Folketinget få oversendt en mere udbygget regeringsholdning, når den ligger klar.

Jakob Ellemann-Jensen mente, det var vigtigt at begrænse forurening, men at der skal være ensartede regler på tværs af EU.

Miljøministeren erklærede sig enig i, at ensartede regler er vigtige. I Danmark er man nået langt, og man tilstræber, at direktivets tiltag kommer til at lægge sig op ad de gode, danske regler. Det vil kun være en fordel, hvis andre lande kommer på niveau og flere kan være med til at løfte udfordringen med at reducere luftforurening.

3. Rådskonklusioner om biodiversitetskonventionen

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Rådsmøde 3320 – bilag 2 (samlenotat side 32)

Rådsmøde 3320 – bilag 3 (henvendelse af 2/6-14 fra 92-gruppen)

Miljøministeren: Punktet vil blive forelagt til orientering. På rådsmødet skal vi vedtage rådskonklusioner, der fastlægger EU's overordnede forhandlingslinje for biodiversitetskonventionens COP 12 i Sydkorea til oktober og til de samtidige partsmøder under Cartagena- og Nagoyaprotokollerne.

Det afgørende emne og den største udfordring på COP12 er ressourcemobilisering, det vil sige spørgsmålet om finansiering af udviklingslandenes biodiversitetsindsats. På COP 11 i 2012 blev man enige om et foreløbigt globalt mål om, at de finansielle strømme samlet set til udviklingslandene skal fordobles frem til 2020. På COP 12 lægges der op til, at dette mål gøres permanent. Det bliver nogle vanskelige forhandlinger, som ikke løses uden politiske sværds slag.

Regeringen kan grundlæggende støtte rådskonklusionerne. Det er vigtigt, at der på COP 12 fastsættes globale mål for at øge de finansielle strømme til udviklingslandene. Det skal understreges, at fordoblingen er en global forpligtigelse – og derfor ikke kun en forpligtelse for EU. Der er i den forbindelse heller ikke tale om en byrdefordeling mellem EU's medlemsstater. Det er samtidig også væsentligt, at de finansielle strømme mobiliseres fra alle tilgængelige kilder. Det vil sige både via traditionel udviklingsbistand, men også via innovative finansieringsmekanismer som f.eks. Nagoyaprotokollen. Og når vi ser på i-landenes udviklingsbistand, er det vigtigt for regeringen, at forøgelsen af ressourcerne skal leveres af alle de ilande, der i dag ikke lever op til deres FN-forpligtelser på 0,7 pct. af BNP. Endelig er det vigtigt at understrege, at udviklingslandene også selv skal sørge for at prioritere natur og biodiversitet i deres udviklingsplaner. Det har de hidtil ikke været særlig gode til.

4. Kommissionens forslag til ændring af direktivet 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaternes mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af gmo'er på eget territorium

– *Politisk enighed*

KOM (2010) 0375

Rådsmøde 3320 – bilag 2 (sammenfatning side 37)

KOM (2010) 0375 – bilag 6 (udtalelse af 22/10-10 fra Europaudvalget og Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri)

KOM (2010) 0375 – bilag 7 (Kommissionens svar af 4/1-11 på Folketingets udtalelse)

KOM (2010) 0375 – bilag 5 (henvendelse af 5/10-10 fra Greenpeace)

KOM (2010) 0375 – bilag 10 (henvendelse af 1/3-12 fra DI Landbrug og Landbrug og Fødevarer)

KOM (2010) 0375 – bilag 11 (notat om status for videre håndtering af vedtagelse (V83) om genmodificerede afgrøder (gmo))

KOM (2010) 0375 – svar på spørgsmål 1

KOM (2010) 0375 – svar på spørgsmål 2

KOM (2010) 0375 – svar på spørgsmål 3

EUU alm. del (10) – svar på spørgsmål 4

EU-note (10) – E 23 (notat af 13/12-10 om juridisk slagsmål om forslaget)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 357 (side 736, senest behandlet i EUU 28/2-14)

EUU alm. del (10) – bilag 504 (side 1293 FO, forhandlingsoplæg forelagt 19/5-11)

Miljøministeren: Punktet forelægges til orientering. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet med henblik på at opnå politisk enighed. Formålet med forslaget er at give medlemsstaterne en mulighed for nationalt at forbyde dyrkning af konkrete genmodificerede planter på deres territorium, selv om planten har fået en EU-godkendelse.

Forslaget har en lang historik. Vi forsøgte forgæves at lande det under det danske EU-formandskab, men blev forhindret af et blokerende mindretal. Det græske formandskab tog forslaget op igen på sidste rådsmøde i marts, hvor jeg også forelagde sagen her for udvalgene. På martsrådsmødet viste det sig, at det blokerende mindretal var væk, og formandskabet har siden genoptaget forhandlingerne og er nu klar til en politisk enighed på rådsmødet. Hvis det lykkes, vil forslaget derefter gå videre til andenbehandling med Europa-Parlamentet til efteråret.

Siden jeg fremlagde sagen for Folketinget i marts, er der ikke sket de store ændringer i forslaget. Det ligger således fortsat meget tæt op ad det forslag, vi forhandlede under det danske formandskab.

Den væsentligste ændring i forslaget siden marts er, at den åbne liste over begrundelser, en medlemsstat kan lægge til grund for et nationalt forbud, nu er flyttet fra betragtningerne ind i selve artikelteksten. Det må ses som en styrkelse af forslaget.

Samlet set giver forslaget medlemsstaterne en reel ret til at kunne forbyde dyrkning af gmo-afgrøder. Således ligger formandskabets kompromisforslag inden for rammerne af Folketingets vedtagelse V 83 fra den 27. maj 2010. Det ligger inden for det forhandlingsoplæg, som regeringen fik tilbage i 2011. Regeringen kan således støtte kompromisforslaget på rådsmødet.

Lisbeth Bech Poulsen sagde, at det hørte med til historikken, at Connie Hedegaard i 2005 havde fremhævet, at Kommissionen i sensible sager som gmo-sagen var nødt til at lytte til et stort flertal i Rådet. Det samme havde Mariann Fischer-Boel sagt og ligeledes Karen Ellemann i 2010, da amflorasagen var oppe at vende. Lisbeth Bech Poulsen var derfor stærkt kritisk over for fremgangsmåden med at bruge et kvalificeret mindretal til at trumfe den forståelse, der var tidligere, for, at et simpelt flertal var nok i sager af sensibel karakter for medlemslandene.

Hun tilføjede, at en række danske eksperter har udtalt, at argumenterne for et forbud mod gmo er for brede og for vage. En ting er, om de holder i EU-retten, noget andet er, at de højst sandsynligt ikke holder vand i WTO-regi. Hun var klar over, at Rådets Juridiske Tjeneste var uenig i denne betragtning, men Miljøministeriets embedsmænd kunne på den anden side ikke garantere, at der ikke kan blive lagt sag an mod EU. Hvad var sandsynligheden for sagsanlæg i WTO-regi?

Lisbeth Bech Poulsen pointerede, at man fraviger nogle centrale principper ved at man skal til at indgå i forhandlinger med private virksomheder, og at man kan være nødsaget til at oprette et helt kontor i Danmark bare for at kunne forhandle med hver enkelt gmo-ansøger.

Bjarne Laustsen mente, der var to muligheder: Medlemsstaterne kan enten afgøre, om de vil tillade gmo eller ej, eller man kan vælge den tyske løsning, hvor gmo-producenten forsikrer sig imod spredning af gmo. Det er der så store risici forbundet med, at ingen tør binde an på det. Tyskerne har løst problemet ved at indføre denne omvendte bevisbyrde, der intet har at gøre med, om et produkt er farligt eller ej. Hvis man fra dansk side ikke kan komme igennem med, at det er de enkelte medlemslande, der skal træffe beslutning om at tillade gmo'er, anbefalede Bjarne Laustsen, at Danmark følger det tyske eksempel.

Miljøministeren havde opfattet Lisbeth Bech Poulsens spørgsmål som en bekymring for, om begrundelserne for et forbud mod gmo er for brede og for vage og dermed ikke kan holde vand i en eventuel WTO-sag. Hun svarede, at regeringen ikke kunne forhindre nogen i at bringe en sag for WTO og derfor ikke kunne garantere, at der ikke vil komme en sag. Hun fremhævede, at Rådets Juridiske Tjeneste og Kommissionen gentagne gange har sagt, at der ikke er uoverensstemmelse med WTO-reglerne. For at der kan opstå en tvist, skal være tale om sammenlignelige produkter, men i dette tilfælde har man at gøre med ikke-gmo-produkter og gmo-produkter. Hvis man f.eks. forestiller sig, at der anlægges sag om, hvorvidt man må markedsføre produkterne i EU, skal der være tale om en situation, hvor man f.eks. tillader gmo-produkter, der er produceret i EU, men ikke gmo-produkter, der er produceret uden for EU. Det er ikke det, der er lagt op til. Det, man lægger til grund, er retten til dyrkning af produkterne og ikke så meget de specifikke begrundelser. Forskellen mellem gmo-produkter og ikke-gmo-produkter er væsentlig, idet der er tale om vidt forskellige genetiske sammensætninger, og derfor var ministeren enig med jurister i EU om, at der ikke ville være grundlag for en dom i WTO-regi.

Ministeren glædede sig over, at der ikke længere var et blokerende flertal imod et forbud, og at man nu stod med et forslag, der sikrer det, som et enigt Folketing vedtog med V 83: at der skal være mulighed for, at medlemsstater selv kan træffe en beslutning om dyrkning af gmo. Der havde været debat om, hvorfor man skal til at forhandle med ansøgere, det vil sige dem, der gerne vil markedsføre et gmo-produkt. Det nye er, at man først skal få ansøgere til at prøve at undtage Danmark fra det område, de søger om tilladelse til at markedsføre deres produkter i. Det ligger i forslaget, at der er tale om en tottrinsraket, ifølge hvilken man til at starte med vil prøve at løse det ad forhandlingens vej. Kan man ikke indgå en aftale, er der dog rig mulighed for et nationalt forbud i henhold til forslagets kriterier. Ministeren fandt det positivt, at man prøver at nå til enighed, før man skrider til forbud. Man vurderer, at der er mulighed for at vedtage nationale forbud for de 20 konkrete sager, der ligger i EU nu, hvis det er ønsket.

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at Venstre pudsigt nok var enige med regeringen, da arbejdet med gmo'er var startet under den tidligere regering. Det var stadig en rasende god idé.

Lisbeth Bech Poulsen undrede sig over, at der er lagt op til, at man skal tage en diskussion med hver eneste gmo-ansøger, hvis man har en generel politik om forbud mod gmo'er. Ville ministeren ikke fremhæve på rådsmødet, at det mest logiske vil være at afvente en EU-afgørelse, før hvert enkelt land skal have specifikke forhandlinger med hver enkelt ansøger? Derudover ville Lisbeth Bech Poulsen gerne vide, hvordan den danske miljøminister vil forholde sig i EU-sammenhæng, hvis en gmo bliver undtaget fra dyrkning på dansk territorium, men samtidig lever op til de objektive kriterier. Vil ministeren da stemme for godkendelse af den i EU?

Lisbeth Bech Poulsen henviste i øvrigt til Miljøministeriets rammenotat fra december 2013, hvori der var et afsnit om, hvordan gmo-diskussionen vil påvirke en frihandelsaftale med USA. Konkret stod der, at amerikanerne fandt den europæiske og danske holdning uvidenskabelig, og at det ville påvirke de igangværende frihandelsaftaler.

Miljøministeren noterede sig Jakob Ellemann-Jensens bemærkning. Over for Lisbeth Bech Poulsen understregede hun, at der ikke vil blive vedtaget et generelt forbud mod gmo på dansk jord, men at der skal tages stilling ud fra den konkrete produktansøgning. Det ville ikke blive nogen stor bureaukratisk proces, men en simpel anmodning til virksomheden om at undtage Danmark. Hvis der ikke er enighed, er der en stribe af begrundelser, man kan gøre gældende, for at indføre et nationalt forbud. Et forbud kan f.eks. bunde i beskyttelse af miljøet – hvis et gmo-produkt kræver brug af flere pesticider og dermed karambolerer med pesticidreglerne, kan man på den baggrund indføre et nationalt forbud. Det var ministerens indtryk, at der var lagt op til den mindst bureaukratiske proces og den, der giver Danmark den bedste mulighed for at opnå det, man ønsker, i de konkrete sager. Hun kunne ikke sige, hvordan hun ville forholde sig til de enkelte gmo-produkter – det tager man tager stilling til fra sag til sag og på baggrund af risikovurderingen. Det var ikke hendes indtryk, at der var stor opmærksomhed på spørgsmålet fra amerikanernes side, eller at det ville få indvirkning på EU-USA-frihandelsforhandlingerne. Det lå netop til grund for aftalen, at der ikke må være elementer, der reducerer miljøbeskyttelsen i EU.

Lisbeth Bech Poulsen var glad for ministerens entydige udsagn om, at gmo-sagen ikke kommer til at spille ind i forhandlingerne om en frihandelsaftale. Hun måtte dog henvise til det førnævnte rammenotat: "Det bemærkes, at der er risiko for, at EU's beslutning om at tillade eller afvise markedsføring af genetisk modificerede afgrøder kan spille ind på EU's handelspolitiske relationer til USA". Hun fandt det bekymrende, at gmo-debatten kan komme til at spille en central rolle. Ministeren havde været inde på, at der var dansk enighed om gmo'er, hvilket var godt, og derfor havde alle også en interesse i, at konklusionerne fra rådsmødet bliver så vandtætte som muligt.

I et mere teknisk spørgsmål henviste Lisbeth Bech Poulsen til artikel 26b i forslaget. Umiddelbart før listen over begrundelser for forbud, står der, at der skal være "compelling grounds". Betød det, at man er tvunget til at indføre forbud, hvis det f.eks. går imod proportionalitetsprincippet, og at ingen andre tiltag vil kunne opretholde det, man ellers ønskede? Sluttelig ville hun gerne vide, om det i forhandlingerne var muligt for ministeren at påvirke i retning af nogle mere specifikke miljømæssige risici. I stedet for at sige, at "nye omstændigheder" skal gøre sig gældende, kunne det f.eks. være "objektive omstændigheder". Nye omstændigheder vil nemlig kunne tolkes, som at man ikke må bruge en indsigt, man allerede har – f.eks. at mange former for gmo'er kræver meget sprøjtning osv.

Miljøministeren gentog, at det ikke var hendes indtryk, at der var særlig opmærksomhed på gmo-debatten i forhandlingerne med USA. Ministeren erklærede sig enig i, at der skal være så vandtæt en mulighed for nationale forbud. Hvad angik den specifikke artikel i forslaget, udbad hun sig Lisbeth Bech Poulsens spørgsmål skriftligt, så nogle jurister kunne se nærmere på tekstsammenhængen. Ministeren understregede, at hvis anvendelsen af en gmo går imod nationale miljøbeslutninger - som f.eks. den danske pesticidstrategi - kan det netop være en begrundelse for et nationalt beskyttelsesniveau.

Lisbeth Bech Poulsen spurgte, om den procedure, der er beskrevet i forslaget, styrker eller svækker EU's centrale risikovurdering. Og ville ministeren stille sig kritisk over for 30-dages-regelen? Endelig ville hun gerne vide, om det mandat, der blev givet i maj 2011, var blevet styrket eller svækket. Er forslaget inden for skiven, eller udgør det en tekst, som Danmark må leve med for at få et kompromis?

Miljøministeren sagde, at debatten ikke havde noget med styrkelse eller svækkelse af risikovurdering at gøre, men snarere beslutningen om, hvorvidt gmo'er skal dyrkes på dansk jord. Mandatet fra 2011 var stadig det samme. Ministeren mente, at Kommissionens forslag lå helt inden for skiven, og så det som en styrkelse, at begrundelserne for et nationalt forbud er løftet ind i teksten. Socio-økonomiske kriterier er også i spil, hvilket gør listen om ikke udtømmende, så bred, og derfor ligger det inden for mandatet.

5. Eventuelt

Miljøministeren: I overensstemmelse med Europaudvalgets beretning af 30. april 2009 vil jeg orientere Europaudvalget om udviklingen i water services-sagen, C-525/12. Danmark har – som min forgænger skriftligt orienterede om den 23. maj 2013 - intervenseret på Tysklands vegne. Uenigheden med Kommissionen handler om, hvor bredt begrebet forsyningspligtydelser skal fortolkes.

Kommissionen har en meget bredere fortolkning end Tyskland og Danmark – og syv andre lande. Kommissionens fortolkning betyder, at bl.a. også opmagasinerung af overfladevand og egenindvinding af vand til f.eks. markvanding vil være omfattet af begrebet forsyningspligtydelser. Konsekvensen er, at regningen for dækning af de omkostninger, der er forbundet med ydelsen, som udgangspunkt skal dækkes af tjenestemodtagerne.

Generaladvokaten har afgivet udtalelse den 22. maj 2014 med en indstilling om ikke at give Kommissionen medhold i sagen. Så langt så godt. Men det er nu op til EU-Domstolen at afsige dom i sagen. Det forventes at ske inden for de næste 2-3 måneder – så får vi se, om EU-Domstolen følger generaladvokatens indstilling eller ej.

6. Siden sidst

Miljøministeren: Afslutningsvis vil jeg benytte lejligheden til at orientere udvalgene om, at det, siden vi sås sidst, er lykkedes at opnå enighed i forhandlingerne om invasive arter. Som det måske er jer bekendt, vil dansk minkavl ikke blive berørt. Minkavlerne kan således igen sove trygt om natten. Jeg husker fra vores sidste møde, at udvalget var ganske optaget af denne sag, så vi har god grund til at være tilfredse nu.

Mødet sluttede kl. 9.52.